

Midler mot ulcus

Legemiddelgrupper

- **Antacida**
- **Alginat**
- **Sukralfat**
- **Vismuth**
- **H₂-receptorantagonister**
  - Cimetidin
  - Raniditin
  - Famotidin
- **Protonpumpehemmere**
  - Omeprazol
  - Lansoprasol

Antacida

- **Kalsiumkarbonat (CaCO₃)**
- **Natriumhydrogenkarbonat (NaHCO₃)**

- **KOMBINASJONER MED**
- **Aluminiumhydroksid (Al(OH)₃)**
- **Magnesiumhydroksid (Mg(OH)₂)**

Antacida

Forbindelse	Nøytr. kapasitet	Bivirkninger
NaHCO ₃	Høy	Alkalose, væskeretensjon
CaCO ₃	Moderat	Hyperkalsemi, nefrolitiasis, melk-alkali-syndr.
Al(OH) ₃	Høy	Obstip., hypofosfatemi, hemming av legem. ab
Mg(OH) ₂	Høy	Diaré, hypermagnesemi (ved nyresvikt)

Antacida: virkningsmekanisme

- Nøytraliserer saltsyre
- Inaktiverer pepsin
- Al slimhinnebeskyttende
- Mulig stimulering av prostaglandinproduksjonen (Al)

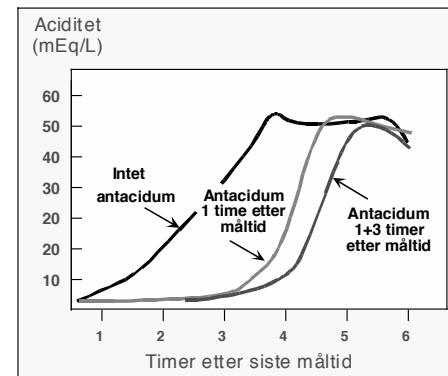
Antacida: interaksjoner

- Antacida (og i særdeleshet Al) hemmer absorpsjonen av en rekke legemidler:
  - Digoksin
  - Tetrasykliner
  - Jern
  - Flere H2 blokkere
  - Naproxen
  - Propranolol
  - M. fl.

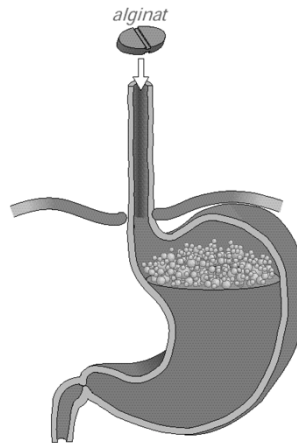
Antacida: effekter og bruk

- Fremmer tilheling av ulcus duodeni
- Fordeler ved kombinasjonen Al + Mg er protrauert effekt og liten effekt på avføringsfrekvensen
- Al og Mg kan akkumuleres ved nedsatt nyrefunksjon
- CaCO₃ kan gi alkalose og nyrestein
- NaHCO₃ absorberes, og kan gi alkalose

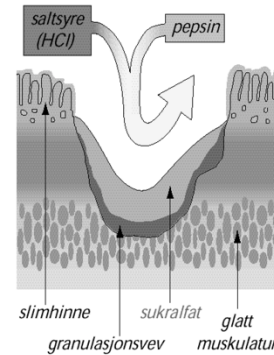
Antacida: doseringsstrategi

- Høymolekylært kolloid fra alger
- I kombinasjon med $\text{NaHCO}_3 / \text{Al}(\text{OH})_3$
- Danner en viskøs gel
- Beskytter mot refluks

Sukralfat

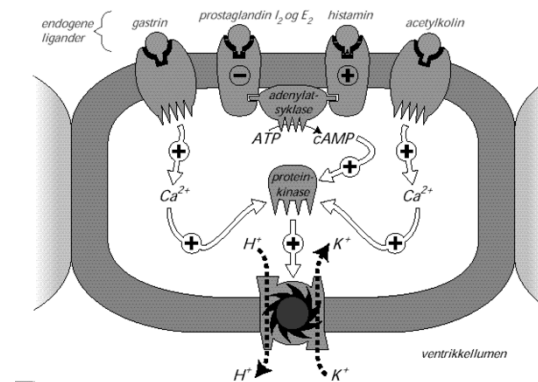

- Basisk aluminiumsalt av oppløselig sakkárosesulfat
- Danner en tyktflytende slimhinnebeskyttende masse, spesielt i sårbunn
- Absorberes lite (<2.5%)
- Stimulerer prostaglandinsyntesen
- Bruk: *ulcus pepticum*
- Bivirkninger: obstipasjon, Al intoks. ved nyresvikt
- Interaksjoner: Hemmer absorpsjon av tetrasykliner og digoksin

Vismut

- Kompleksbinder vevsproteinene og virker cytoprotektivt
- Ingen syrenøytraliserende effekt, men trolig en antibakteriell effekt på *H. pylori*
- Bruk: Inngår i trippelbehandling
- Bivirkninger: Dyspepsi, kvalme, svartfarging av tunge og avføring. Mulig neurotoksisitet ved langtidsbruk

Regulering av ventrikkelsekresjon

H2-Receptorantagonister

HISTAMINE

CIMETIDINE

RANITIDINE

FAMOTIDINE

NIZATIDINE

H2-Receptorantagonister

- **Mekanisme: Blokker H2 receptor, og hemmer >90% av ventrikkelsekresjonen**
- **Ranitidin er 10 ganger; famotidin er 30 ganger mer potent enn cimetidin**
- **Farmakokinetikk: Elimineres (T1/2 = 1-2t) hovedsakelig uforandret gjennom urinen**

CIMETIDINE ELIMINATION CLEARANCE (Cl_E; ml/min)

CREATININE CLEARANCE (Cl_{Cr}; ml/min)

renal clearance

no renal clearance

% OF USUAL DOSE

H2-Receptorantagonister (forts.)

- **Bivirkninger: Sjeldne.**
  - CNS: svimmelhet, hodepine, tretthet, konfusjon,
  - Lever: lett transaminaseøkning
  - Nyrer: lett kreatininøkning
  - Endokrine: gynekomasti, impotens (C)
- **Interaksjoner**
  - Cimetidin er den klassiske hemmer av cytokrom P450
  - Akkumulasjonsfare for fenytoin, lidokain, teofyllin, warfarin
  - Ranitidin er en svak og famotidin ingen hemmer
- **Bruk**
  - Går over placenta og bør i prinsippet unngås ved graviditet
  - Dosen avpasses (C) etter nyrefunksjon
  - Ca 80 % duodenal- og ventrikkel ulci helbredes etter 4.6 uker

Protonpumpehemmere

LANSOPRAZOLE

OMEPRAZOLE

SULFENAMIDE

SULFENIC ACID

Enzyme-SH

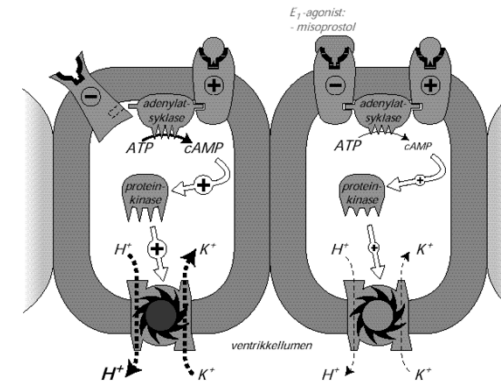
Enzyme

ENZYME-INHIBITOR COMPLEX

Protonpumpehemmere

- **Mekanisme:** Nedbrytes ved lav pH til forbindelse som inaktiverer H⁺/K⁺-ATPasen. Hemmer >90% av ventrikkelsekresjonen
- **Farmakokinetikk:** Absorberes innen 3-6 timer. Metaboliseres. Elimineres (T_{1/2} = 1). Virkningen varer lengre (2-5 dager).
- **Bivirkninger:** Hos kun 1 %. Dyspepsi. Tolereres godt ved bruk < 12 uker. Vitamin B12 mangel ved langtidsbruk.
- **Interaksjoner:** Hemmer P450. Forsinket eliminasjon av diazepam, fenytoin, warfarin m. fl.
- **Bruk:** Refluks esofagitt. Ulcus. Z-E syndrom. Bedre effekt enn H₂-blokkere. Doseres tre ganger i uken.
- **Lanzoprazol vs. omeprazol.** L høyere F (=80-90% vs. 50 %), hurtigere inntredende effekt, og ingen kjent hemming av P450.

Misoprostol

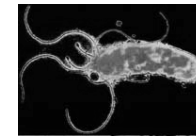

Misoprostol

- **Mekanisme:** Prostaglandin E₁-analog. Hemmer ventrikkelsekresjonen og virker slimhinnebeskyttende.
- **Bivirkninger:** Diaré, hodepine. Uteruskontraksjon og abort.
- **Bruk:** Ulcusprofylakse hos NSAIDs brukere

Helicobacter pylori

- Syre-resistent bakterie i mukuslaget i ventrikkelen
- Produserer (urease) en syrenøytraliserende forbindelse som virker lokalt
- Infeksjonen begrenses til ventrikkelslimhinden og er livsvarig hvis ubehandlet
- Forårsaker 2/3 av ulci ventriculi, men ikke alle med infeksjon utvikler ulcus
- Behandles med antibiotika

Historien

- 1981: Marshall og Warren (Nedlands, Australia) dyrket *pylori* (HP)
- Påvist hos alle av 13 pasienter med ulcus
- Hypotesen at HP forårsaket ulcus møtt med stor skepsis
- Marshall drakk HP kultur for å vise at bakterien forårsaket gastritt hos frisk person
- Infeksjonen påvist hos barn og kronisk infeksjon disponerte for ulcus
- 1984: Marshall utviklet ulcusbehandling basert på antibiotikaterapi og utviklet urease-test som kunne bekrefte HP-hypotesen
- 1985: Placebo-kontrollert double blind studie
- 1994: NIH konsensus konferanse: "first step (in ulcus therapy) is the identification and eradication of *Helicobacter pylori*"
- Allment akseptert at HP infeksjon disponerer for ulcus, gastritt og ventrikkelcancer
- 2005: Marshall fikk Nobelprisen

Behandling rettet mot *Helicobacter pylori*

- Prinsipp: Utryddelse av *Helicobacter pylori*
- Regimer
  - PPI, amoksisillin, klaritromycin
  - PPI, metronidazol, amoksisillin eller klaritromycin
  - Tillegg av Vismut ("quadruple therapy")
  - Varighet: 7-14 dager
- Behandlingsresultat
  - 90 % blir kvitt sin infeksjon, noe avhengig av resistens (klaritromycin)